

О. Неприцяний Грановський

ГИМНИ
СОНЦЮ

ПОЕЗІЙ ТОМ IV

ЧИКАГО·НЬЮ ЙОРК

ОДА КЛІНОВА

A. A. GRANOVSKY

Hymns to the Sun

POEMS

IV

Printed in U.S.A.

1958

О. КАНЮКА

А. Нетрицкий Грановский
**ГИМНИ
СОНЦЮ**
ПОЕЗІЙ ТОМ IV
ЧИКАГО·НЬЮ ЙОРК

Ол. Неприцький-Грановський
ГИМНИ СОНЦЮ
Передрук окремих віршів дозволяється

Художнє оформлення
Маляра Олександра Канюки

Видавництво «Життя й Мистецтво»

Наклад 1500 примірників

1958

Printed by
Ukrainian-American Printing and Publishing Co., Inc.
2315 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill., Phone: AR 6-6373

ГИМНИ СОНЦЮ

«The poetry of earth is never dead.»

John Keats

ГІМН СОНЦЮ

В щасті грається подув ледачий
Літа стиглого в золоті нив.
І так радісно промінь гарячий
В травах пеститься шовками грив.

Тут згинається повне колосся,
Біля стежки, якою іду, —
Мак червоний і синя волошка, —
Там, в блакиті, рій хмар на льоту...

Все у щасті на сонці радіє,
Шле веселі пісні небесам...
Лиш мое чогось серце боліє —
Серед поля без щастя я сам...

Загубив своє щастя в колоссі,
В диких квітах широких ланів,
В запашному на луках покосі
І в просторах замріяних днів...

1953

ВІЙНУВ ВІТЕР

Війнув вітер з-за горбочку
Серед поля, вздовж ріки, —
Загойдались колосочки,
Зашуміли колоски...

Вітерець повіяв з лугу,
В сяйві сонечка співа,
Дише пахом з видноїругу,
Медом ниви налива...

І зраділи колосочки
Й поля смужка золота, —
Ім волошок ~~сині~~ очки
Усміхаються в житах...

Вітер жита коси чеше,
Збіжжя запахом пашить,
І стає на грудях легше —
Жити, й в щасті ворожить...

Але жито на пісочку,
В злих умовинах росте: —
І тоненькі колосочки,
Та і жито не густе...

1951

ОДНА КРАПЛИНА

На золотому листячку берези
Спочила срібна крапелька роси.
Г'яніє розум, хоч цілком тверезий,
У подиві чудової краси.

Одна дрібнесен'єка води краплина
В заглибині осіннього листка
У сяйві іскриться, як та перлина,
Чи в блисках гри вібруюча луска.

Дари природи топчуться ногами, —
Зникають непомітно коло нас
Яскраві сонця гимни, сонця гами, —
Й щасливі ті, що помічають вас...

1953

РОЗСИПАЄ СОНЦЕ ШАТИ

Розсипає сонце шати —
Діяманти, квіти...
Коли хочете їх мати
Треба вміти мріти!..

Гляньте: — темні хмари в злоті,
В сріблі ноги наші,
Як роса тремтить в біюті, —
Всі ці перли ваші!

Став у сяєві сміється,
Очерет шепоче,
Стежка в лісі кудись в'ється, —
Серце чогось хоче...

Всіх вітає щирий успіх,
Радість в повній чаші,
В кожній квітці щастя усміх —
Всі ці чарі ваши!

Всю красу життя природи
Жменями збирайте,
Оберемки дій, пригоди —
В пригорщі складайте...

І нема бажанням тами —
Хочеться співати, —
Нектар з міліх уст устами —
В жадобі спивати...

ВІЧНЕ СВІТЛО

Сонце, сонце! Вічне світло!
Розсипай свої проміння і привітно
Весели поля і луки, —
Розжени всі сумніви і муки!

Глянь в яри, в холодні скелі,
Грій вогнем небес і дай пісні веселі
Вічній тьмі і нашим людям,
Шо в ненависті одвічно блудять.

Вічне сонце, вогнелике!
Щастя всім подай, всерадісне, велике, —
В теплім світлі трави, квіти
Будуть сяйвом трепетно леліти...

А без світла віри — ні надій, — а болі..
Бо нема життя без волі,
Тож світи нам завжди ясно
Життєдайно, щедро і прекрасно!..

В ГАРЯЧИЙ ДЕНЬ

Як літом сонце припече —
Ялина пахне ладаном.
Струмком живиця потече
І щастям нерозгаданим
Душа на крилах понесе
Мій сонцю гимн із запахом
Мистерії віків... Про се
Сосновий бір із запалом
Шумить мелодію в верхах
Зеленою четиною, —
Єдна мій сум і сміх і страх
Та перли сліз з рутиною...

Жарить тепло й кадильний дим
У пахощах просторами
Серпанок стелить в ритмі рим,
Долиною між горами...
В гарячий день у сяйві світ
Іскрить красу чудовою,
Пашить любов, незнаний міт,
Як все, — своєю мовою...
І пахне свіжий хліб, вино
Душі життя природнього,
Ввесь світ еднаючи в одно —
В любов один до одного...

СЯЙВО

Сонця світ,
Неба ясний хризоліт,
Вир життя дає.
Промінь срітлив, промінь чистий
В день погожий, урочистий
Розсипається,
В сяйві перли роздає, —
Наче грається...

Ранечком
Іскри пишні танечком
Сонечко кує,
На русавих довгих косах,
Наче в перлах, в срібних росах,
Засміялося,
В травах сяєво живе
Розіллялося...

Світла рій
Водоспадом легких мрій
Завихтив в танок, —
Сяйво в жартах грає листом,
Наче дівчина на мистом,
І сплітається
Різнобарвних віт віноч
Та й гойдається...

1953

СВІТЛА Й ТІНІ

Засміялось сонце в люстрі неба,
Наче дівчина зачервоніло,
Зарум'янилось, зарожевіло...
І будити ранок вже не треба.

Затремтіло листя, заспівало,
Заблищають роси в самошвітах,
Пахощі проснулися у квітах —
І життя колоссям коливало.

Зашаріло небо у верцадлі
Тихих рік, озер, ставів дрімотних
І почулись співи птиць самотніх
А у кузні молот по ковадлі.

Люстра і верцадла, — світла й тіні!
І краса джерельна — тиша й звуки!
Випливують з ранком щастя й муки
В найніжніших блисках і в тремтінні.

1953

14

У СИЛІ НЕСКОРИМІЙ

Ловлю найменший усміх неба
У пам'яті з молодших літ,
Немов у сні:
Душі привіт.
І загадую, пригадую
Усе, що полюбив, де серцю треба...
Ба, ні!
Найбільше в Києві святім, —
Отім,
Де все пишається, цвіте,
Як час в літописах красу пряде
У силі нескоримій...

А Київ довшими віками
Осяйно чарами бринить,
Гуде Дніпро —
І щасна мить!
Сади, сади, блакить води, —
Як в зелені квітчається вінками
Добро...
І в струмнях сонця промовля
Земля.
Заграють мрії... Тільки б жити! —
І вся істота радісно дзвенить
У силі нескоримій...

1951

НА БЕРЕЗІ ІТАСКИ

Сиджу на березі, здивляюсь в даль: —
Пів озера спить вікрита бором,
А друга промінєм лиснить, як сталь —
І ранить серце тихим хором...

Півсонний плюскіт срібно-водних хвиль
Розмірно в берег ударяє, —
Думки сягатою поза сотні миль,
Душа чуттям глибоким грає...

Чогось думки летять у рідний степ, —
Стежок роками не забули,
Блиштий коса і сяє срібний серп —
Про села згадки не заснули...

1953

СИЛА СОНЦЯ

Лише маленька кількість промінів до нас
На землю долітає,
Але приносить творчу силу в кожен час
Природніх чуд, вітає

Усе зелене царство вогкої землі,
Матерію міняє
В енергію і силу, ї вітром кораблі
По морю поганяє.

Вітри випарюють дощі, покоси хвиль
Женуть і б'ють у скелі,
Погожий промінь ллє підсоння довгих миль, —
І теплі в нас оселі.

У безвістя промінням сонце шле життя,
Освітлює планети,
І зорі сяйвом мерехтять, вогонь буття
Народжується в нетрах...

Віками накопичується досить сил,
Вугілля і оліви,
В шарах землі, у покладах камінних брил —
Нові творити дива...

1950

В ОБІЙМАХ ЛІСУ

На прибережжі озера в обіймах лісу,
Де ґраоть тіні та осяйні плями
Золотобарвних струменів через навісу
Заплетеного листя між гіллями, —
По килимі барвистих зел я ходжу тихо.
Спинюсь... І подивляю земні тайни
Усякого єства... і забуваю лихо...
У затишку природи тут так фaino.

1953

РАНКОМ

Не ліс, а храм!
І де здобути вічних рам,
Щоб зберегти життя варстат, —
Цей неописний маєтат?!

У німені,
В густих кущах, десь в глибині,
Пташиний хор співає гимн, —
Вітає обрій вранці ним.

Привіт між віт,
Шле сонце щедро до всіх квіт,
В злотопроміннях багряниць
Сміється в лісі до суниць.

Не ліс, а храм!
І запах вогкій — фіміям
Із глибини душі приніс, —
Молитву в тиші творить ліс...

ЛІТНЯ ВТОМА

Сп'янєє тёплій дух живиці лозової
І срібне шемрання струмка поміж травою
Гальки ополіровує на мілкім дні,
Як в млюсній втомі літа спочивають дні...

Прислухаюсь — і чую ритми непомильні
Стотисячних створінь: — тендітні, другі сильні,
І кожне грає гимни сонцю на свій лад
У пахощах життя та в чаді серенад...

Гарячі, довгі дні плекаютъ незникому,
Мов безнадійно-хзоробливу літню втому,
А по ланах тремтять мигтіння золоті
І кличуть до бездії в чаraph, в забутті...

ТИ

Блакить прозора літніх днів
На землю радість сонця сіє
Спаде із неба тінь, мов гнів,
Як в чорних хмарах вітер віє...

А бурні хмари в тінях шлють
Землі предвісниками грози.
З черги дощі сріблясті ллють, —
Освіжують, як серце слязи...

Не раз, що має надійти —
Нас сповіщає тінь в третійні
Переживань.... Іх знаєш ти, —
Чудесні блиски серця й... тіні ...

КОРАЛІ

В гімнах сонця плещуть в берег ніжно,
Сріблом бистробіжно,
В піні хвилі шепотом вроочистим,
Плином свіжим, чистим —
І чуття надходять неповторні
В смугах хвиль моторних...

Кожна хвиля повна провидіння, —
Вщерть пала горінням
В сяйві сонця... Й вітер котить сили,
Що на дні збудили
Буряні мелодії печалі,
Як чайки кричали...

Заколисується плесо срібне —
Й найдорожче, рідне,
Друзям хочеться щось розказати,
М'юв дари низати
В найкоштовнійші душі коралі,
Що несуть нам кралі...

ЖИТТЯ МЕТЕЛИКА

Життя метелика,
Здається, в щасті лине,
Прибуде здалека
І знов у далеч рине.

На квітку прилетить
Легенький, — справжня мрія,
І крильми затремтить —
Неначе чародіє...

І ніби без путя,
Покуштувавши квітів,
Летить у забуття
До сонця, трав і віттів.

Чарує льотом всіх
Безжурне крил тремтіння —
Й в відвідинах своїх
Заплоджує насіння.

1952

ДОЩ

Співає гимни променісті
Бадьорий літній день,
Неначе дівчина в нації
Пишається в красі пісень.

Малює сонце грайні тіні
У обрисах дерев,
Й зелений шум в ряснім третінні:
Зачув, як лине дикий рев.

Сягають подуви зухвалі,
Настирливі, меткі,
Немов у п'янім карнавалі
Тремтять сполохані квітки...

Блакить у хмари попелясті
Захмурилась, як ніч,
А вітер дме, мов в жартах ласий,
І сліззи капають, мов з віч...

Спадають стріли срібні, чисті,
Несуть життя землі.
Десь чути громи урочисті —
Затихнуть... зноз лунають злі...

1952

ПІСЛЯ ЗЛИВИ

Дощик щедрий відшумів,
Гуркіт в небі відгримів.
Сонце око мрійно мружите,
Зазираючи в калюжі.

Буйна радість для хлоп'ят,
По калюжах погулять —
І будують галасливі
З мулу треблі після зливи.

У струмочки по землі
Паперові кораблі
Відряджають «капітани!»
Наче в справжні океани.

У болоті до колін,
Ці дослідники малі,
Щиро вдячні літній зливі, —
Хоч замурзані — щасливі!..

СПІВАЮТЬ ГИМНИ СОНЦЮ

(Землякам в альбом)

I

Чудовий життєодайний день!
Левада в килимах,
А в травах тисячі комах.
І ліку їм не мають!
В симфоніях пісень —
Майстрі по своєму співають!

Ковалики і цвіркуни,
Комашки всіх сортів
До сонця шлють свій власний спів.
І кожен як уміє
Вітає блиск весни —
В мелодіях весь світ радіє!

II

Свобода: — сонця первоцвіт!
Всі людські племена
Боронять саклі та права: —
Старий закон природи!
За волю б'ється світ,
За волю боряться народи.

Своїх держав хотять краї: —
Камбоджя, Судан,
Араби, Бурма, Пакістан...
І з атмосфері димній
Традиції свої
Вихвалюють у власнім гимні.

III

Від спокон віку так було...
Людина всі дари
Дає до смертної пори
За радість, щастя, волю, —
І все, що лиш жило,
До сонця рвалося з неволі.

Тому не тільки дикий звір,
А й людські племена
З праісторичних літ, здавна,
Кайдани рвуть іржаві.
Їх вабить сонця зір, —
Свій власний лад в своїй державі!

IV

Для всіх свобода дорога!
І диво, — що таке?
«На всепонятном языке»
Лиш «хитрі» малороси
В пошані батога —
Ярма в Москви для себе просять!

До всього треба голови!
Лише одні хахли
У мряці темної імлі
Позбутися не можуть
Облудних пут Москви
І кість накинену їм глажуть!...

1953

ЗАХОВАЛЮСЯ СОНЦЕ

Заховалося сонце за хмари --
Завстидалося тим,
Що побачило в нас на землі...
А в нас злидні... А з злидніями чарі,
Наче щастя і слово в сім'ї,
Та кохання вогонь і життя гіркий дим...

А без сонця нависли тумани
І захмарився день...
Пам'ять згадує літню красу
Сяйва сонця і щастя омані,
Й серця теплого срібну росу,
Шо освіжує в темряві стежку ідей...

1951

СТРУМ СВІТЛА

По темряві нічі — розвиднivся ранок, —
Як думка, проснулося сонце яскраве!...
На вшпиньках, тихенько, виходжу на ганок, --
А полум'я сходу в тумані цікаве,
Як промінь бринить крізь білявий серпанок.
Лапасті гілляки хапають руками
За кожен струм світла в чудовий той ранок.
Здається дивизся б невтомно роками
На сяйво в осоннях і в розквіт тюльпанів...
Ta знаю, що мрії мої задаремні, —
Bo кожен принадний красою світанок.
He тишу приносить, а дії бурені..

ВЕЛИКДЕНЬ

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Співає все довкілля.
Із серця линє до небес
Вся радість і весілля.

А дзвони дзвонять і гудуть —
Веселі, Великодні.
Турботи й сум десь геть ідуть,
Буденний глум, злигодні.

Цвіте весна, а з нею знов
І серце розквітає.
Душа у сяєві обнов
Світ широко обіймає...

Дівчата, як квітки, — «Жучка»
Виводять коло церкви,
Любов до ближнього палка —
Поки життя не смеркне.

Христос Воскрес!... Лунає скрізь,
Радіють сонце й ниви.
Коли б не було більш вже сліз
І всі були щасливі!

1938

НЕЗРУШЕНА В РУІНАХ

НЕЗРУШЕНА В РУІНАХ

В оті чудові, стигло-літні вечорі,
Як сонце не пече, а тільки гріє,
Густіє оксамит в блакить вгорі,
Й п'янить історіо-софічні мрії, —

Вглибляються у суть і розум і душа, —
Ввижаеться майбутнє на минулім,
В великий силі розгортається краса
Правдивої Вкраїни в славі булій...

Незрушенна в руїнах, в попелі вогнів
Стоїш, як цитадель, глядиш в майбутнє,
Куєш в баюрах крові щастя кращих днів,
Даєш нашадкам славне, незабутнє...

А з ним най йдуть твої призначення нові —
Піднімати пратпор волі голос кличе.
Твоє святе обличчя все було в крові —
Й твоє майбутнє має бути величне!..

НОВОЧАСНА ПІСНЯ

Новий ранюк прийшов навесні
І роєбризкав новітні пісні, —
Розказав,
Показав,
Наче в сні, —
Як ламалися пута іржаві
І нові поставали держави.

Люди радісно слухають спів
І шукають для гасла тих слів,
Шоб, як грім,
Силу їм
В бурі гнів
Перемоги над катом подати, —
Як за волю заграють гармати...

ХІБА ПРИГАДУВАТИ ВАМ

Хіба ще тра пригадувати вам
Як пахнуть сіножаті вдома?
Частинка серця залишилась там, —
Левадами блукає, невідома,
Виходить на широкий шлях
І хвилями гойдається в полях,
Як рідна пісня, літня втома
Носталгію виспівує житам, —
Бо частка серця залишилась там...

І вам до нині сняться ще гаї —
Веселі, свіжі, кучеряві,
Принадні, мов традиції старі,
Що крил на віддалі дають уяві..
І зайво вам пригадувати не треба
Про степ, про рідний клаптик неба, —
Бо чітко сняться сни яскраві
Краси квітчастих нив, старих гаїв,
І повні груди співу солов'їв...

1951

ВЕЛИЧНИЙ КІЇВ

Величний Київ, — джерело могутніх сил!
В твоїх старезних мурах давня велич
Цвіте подіями віків у безліч
Нових сторіч у зарисах камінних брил.

А над тобою, мов би дужий помах крил.
В прозорім небі слава голубіє,
Яка сучасний морок ген розвіє —
І волі дасть ще більш непереможних сил.

ВІРА

Страху у нас нема!
Нас віра кличе в далечі століть!
Хоч постать ворога німа
Холодним острахом стойть, —

Красою стеляться шляхи
До волі, — не журби,
За поступ нації й верхи
Сумління й боротьби...

Най деспоти тремтять!
Для них страшний майбутній волі шлях!
Бо віри іскри мерехтять
В очах людей закутих в жах!

А в злоті гніву чути грім
На цвінтари свобод.
І громом гряне людський гимн —
До волі йде народ!

1933

НА 22-ГО СІЧНЯ

Ми вірою незламною живем,
Що в славі буде вільна Україна!
І за її майбутність келих п'єм —
Дарма, що нині край — страшна руїна.

А ворогам, в благаннях на колінах, —
Ми правди мир мечем життя пошлем,
Бо вірою безсмертною живем —
Нам владна наша віра й Україна!

Нам владна наша віра й Україна!

1952

МРІЇ ТА ІДЕЇ

Тіла скривавлені —
Постріляні...
Їх вигляд... лихо... смерть!..
Народ скликай увесь,
Гартуй же месть, —
Бо келих горя випознився вщерть!

Життя позбавлені, —
Замріяні,
Сини залюблені у волю
І в запах рідної землі.
Навік затямте їхню долю
І старші, і малі.

Хоч і роздавлені —
Леліяні
Великі мрії молоді, —
Ідеї з крові розцвітають.
Їх непоборних — будуть дні —
І спів і дзвони привітають!

Сліди задавнені,
Завіяні...
Могил геройів не знайти.
Ідеї ж все живуть!
З нащадками і ти
Шануй їх розквіт — вічних мрій нам не забуть!

1952

КОРДОНИ

Кордони України йдуть, — підуть на схід
До тих пустель каспійських, де страждав
Шевченко у неволі.

Там лишив нам слід, —
Бо там моливсь за Неї, волі ждав..

Чи-ж має та, для нас земля свята,
На вік зостатися в ворожім полоні?
Це-ж наша Мекка!

— Й відповідь проста: —
Туземцям і собі — свобода у борні!

1952

СУЧАСНІСТЬ

Сучасність розум не голубить,
А за майбутність серце будить
Не сон.
А бурю
І вітри, —
Бо близька нам єдина Ти!

На історичнім перехресті
По між життям і злой mestі
Духовість
Повниться
Складна
Із напітком гірким до дна.

У затишку, смиренних духом,
Наділює старим кожухом
Займанець,
Ворог,
Лютий змій, —
Щоби народ здолати мій.

А щоб нам давня воля згасла —
Облудею в порожніх гаслах
Обкрали
Села
Та степи
І удержанено серпи.

Неупокорених геройв
В тайгу під доглядом конвоїв, —
Де мох,
Сніги
І дикий звір, —
З села зганяють у Сибір.

Замріяних женуть в табори
Копать канали, рити гори,
Покутуватъ
За мрії
Наші — ті,
Що стали нам в борні святі.

Живі ховаються в печери,
Щоб не зловили людожери
В раю
Модернім
На землі
На товщ для Молоха в Кремлі.

А сонце світить, сонце грає
Людей до щастя закликає
Любити,
Жити
І творить —
І злобу в творчість перелить...

1952

ПУГАЧ

Вилітає тихо пугач серед нючі
На старі руїни мурів, попелище.
Та й закліпають його великі очі
В темряві глибокій, — й сумно пісню свище.

В самоті, один, застогне та заплаче.
І здається, що вигукує вже близче.
Як колишню славу в згарищах зобаче, —
Занудьгує... і людей з просоння кличе.

На руїнах пугач цілу ніч ночує.
Чулих у тривої до руїн скликає
Чи околиця розпухи крик той чує?
Чи дарма до нас він раз-у-раз гукає?!

1953

ПОКЛИК ТІНІ ШЕВЧЕНКА

Вільний геній України
Незакуту думку кличе:
— «Де-ж блукають мої діти, —
Чом не йдуть на мое віче?»

Ніч затьмарила їм очі
В мряці заздрости, мов вітер,
В сніговицю зорі сліпить, —
Поки сонце путь освітить!

Після Шевченківського Свята

1952

ВПЕРЕД ІДУ

Йду, іду я за стежки і межі,
В позаобрійні мережі,
Стало йду, —
Твердо-впертою ходою,
Щоб лишити за собою,
Мов ріп'як, стару біду...

Все вперед, вперед — у дикі хащі, —
Може там є ліки краї
На біду!
Так майдрую в ліс полями, —
Оминаю чорні ями, —
Й волі прагну на ходу...

1948

БУДЕ ВОЛЯ

Не зневірюйтесь люди —
У майбутнім краще буде!
Буде й воля —
Нас же доля
Не покинула!

Хоч ненависть та і пімста
Ще жиуть, як побратимство, —
Честь, хоробрість,
Людська добрість
Не загинула.

Нам, одначе, не чекати,
Щоб добро само до хати
Приблукало —
І лукавий
Десь подінеться.

Постараїмось, щоб нам світло
Завітало в грі привітно.
Будем дбати,
Вчитись, знати —
Й доля зміниться...

ЧЕРВОНИЙ МАК

Цвіте
Червоний мак, і
Кров
Тече
По світі...

А час
Байдужий,
Хоч і дужий,
Своє плете, —
І вогник людянності згас...

Лунають гасла непривітні,
Укази воїдь рече,
Й багряну хоругов
Насильство стеле...

Ідуть —
Колонами рекруті —
Сліпі; сліпих ведуть.
Вилазить нечисть з нор...
І чути,
Як «лібералів» хор
Велику фальщ у світі меле...
О, леле!

1952

ДОРОГОЦІННІСТЬ

Дорогоцінна в нас ненависть є до зла, —
Її любов до справедливості плекає.
Невдачі, й навіть смерть сама ще не змогла
Затъmitи ціль. В ім'я її вогонь палає!

Великий той народ, що не прийме ганьби.
Щасливі ті, що дбають за народ свій широко
Та мають ціль і справи варті боротьби —
Для них най буде слава у аналях мира!

1953

НЕВІЛЬНІ СЛЬОЗИ

Кадильний дим виповнює кімнату,
Сірі смужкиами поміж людьми.
Знайомий запах тисне груди...

— «Тату!

Чом рано таک лишили нас дітьми?»

Царить глибока, богомольна тиша,
В думках у кожного свої чуття.
Чи боязнь, спогади, чи думка вища
Про значення душі і ціль життя...

Чому з очей течуть невільні сльози,
Співа «нагробній ридання» хор...
Лиш в боротьбі живем зустріти грози
У величі нових, могутніх зор!.

ОРЛИЦІ

(Н. Г. Р.)

Давню колись мій рідний край за морем
Чутливу лютню дав у скромні руки —
І струни загули у ніжні звуки
Про землю пишну, але скуту горем...

На цій душа і серце в свіжі співи
Печаль сплітали враз із духом бунту,
Красу очей, думок і подих ґрунту, —
Що квітне з давніх у майбутні гніви...

Бриніли в самоті ліричні тони,
Торкались сліз чутливої істоти, —
Будили приспаних зі сну-дрімоти —
І в привидах у бій ішли затони...

Пала душа... Вона гартує крицю.
Та диво, що химерних слів потоки, —
Мов зілля чарівливе, або врохи,
Могли так чуйно зранити орлицю!

1946

ГУЛЯЮТЬ СВІТЛОМЕТИ

Гуляють світломети в темнім небі,
Прорізуючи світлом чорну ніч
І ловлять в хмарних хвилях кожну річ,
То спиняється на мить в якійсь потребі.

А зорі землю тихо споглядають —
Дивуються, що в розкошах нема
Ні щастя, а ні правди... Лиш німа
Отара в зліднях сильним дорікає...

Та яркі струмні світла — вліво, вправо: —
Вищукують когось в високих хмарах
І досягають зоряніх вершин...

Мабуть шукають для свободи права
У ниніцькім житті, в його примарах —
І грізно пророкують мести чин...

1953

ЩЕ ПРОМИНЕ

Ще промине твій біль на історичній грани
І кров на марно не зітліє.
Нові завдання ще загоють теплі рани
І скарга серця заніміє.

Не проминальними ідуть шляхи народу
І здобутки зусиль, напруги, —
На зічну славу в боротьбі за волю роду,
Та гордий захист від наруги.

1953

ДИМ

Коли немає диму з димарів —
Ми будемо голодні!
Коли-ж димить — й дим гонить комарів, —
Добро в нас — не злигодні.

Рядами пнуться в небо димарі.
Видихують отруї.
Їх темний випар хмарами вгорі.
Пускає ходом струї,

Що гонять паси й тисячі колес
Ритмічними піснями, —
А рудокопні печі довкіл ввесь
Засліплюють вогнями...

Клекочутъ триби, й полиски машин
В містичній силі сяють, —
Надію з хлібом їх залізний чин —
Добробут обіщає...

ЖИТТЯ НОВОЇ СИЛИ

Масив дорогоцінної руди
Пустив у скелі жили,
І люді, як кроти,
Порили нори й заложили
Копальні, фабрики та димарі
І дим кадить, кадить вгорі...

Отруйні випари і попіл з них
Накоїв досить шкоди —
Загинув чагарник,
Посхла рослинність і природи
Зіз'яла пишна чарами краса,
Де сріблом перлилась роса...

Так непривітні тут тепер горби,
Бездушні зяють скелі.
Копальні, мов гроби,
І запорошені оселі, —
Лиш купи перегару із руди
Із фабрик засипали сюди...

Але тут б'є модерне джерело
Життя нової сили!
Бо як би не було: —
Для поступу тут гори зрили!
І кожен крок вперед та кожен скарб
Лишає свій глибокий карб!..

МОВЧУ

Мовчу. А десь в душі бушує
Грізна і невгамона буря.
Не знати що зона віщує
У відповідь на самодур'я
Людей до подиву дрібненьких.

Вони кричать про «Рідну Неньку»,
А вічно будуть сперечатись
Про несутевости маленъкі, —
Хіба — щоб прямхам увічнатись
І знахтувати справу й згоду,
Та з сварці добре накричатись.

Гібридська змісь дала цю вроду.
Це кров Половців в нас говорить.
Московська школа панування —
Розбрят і недовір'я творить
Азійським духом негування...

1951

ВЕЛИКИЙ ЧАС

Замало щирої сліззи, —
Коли поклав великий час
На історичні терези
Тягар хоробрости на нас.

Вагання всі відсунь, зостав,
І без страху на смерть іди!
Час мужності для нас настав, —
Геройський змаг в боях зроди!

Ідею величі спаси —
І нашу зброю без іржи
До дому з бою принеси, —
І внукам волю збережи!

1953

ОДВУ

Народ рабом на рідних перелогах
До нині сіє срібні зерна сліз.
Як нам в достатках тут — його убога
Посміє доля промінуть без криз?!

Як можем легковажити свободу,
Якою користуємося тут?
Чи смієм ми прогавити нагоду,
Щоб нам звільнити край з ворожих пут?

ОДВУ була і є на чатах волі, —
Несе посильну поміч боротьбі
За суверенність України!...

Й годі

Від нас десь осторонь стоять тобі!

Політика?! Її вирів не бійся!
Хоч в нас політики нема! Є ціль!
Висока і свята! У ній нагрійся —
І в праці щастя прийде звідусіль...

Тому єднайгесь у гурт без спору.
Не витрачаймо марно час і слів!
Подаймо віру людям! Прапор вгору!
Наш Рух до волі краю завжди вів!

ДЗВОНИ КЛИЧУТЬ

Де поділись наші мрії,
Що були так дорогії
Так недавно нам усім?
Та невже-ж ми все забули, —
Як голодних плач ми чули,
Клялись жертвенно усім?! .

Де поділись наші сили?
Де вогонь, що ми носили
Для народу в боротьбі?
Як ми можемо на волі
Призабути кревних болі
І невірним бути собі?!

Тож вставай! До праці руки!
Засміються ліс і луки —
Нам не жити, як рабам!
Нам на волі сором спати ---
Як ламають люди грati
Й дзвони кличуть: — бам, бам, бам!..

ЛІТНІ ОБРІЇ

КАЗКА НОЧІ

Як цілувало сонце небосхил,
Мережучи на заході намітку
З цинобри, золота й первісних сил,
І як густіли сірі тіні влітку,
А ніч широко розпускала крила
І з зорями таємно говорила, —

Тоді єства надхнення в небеса
Летіла зрушена душа людини
У млюснім льоті щастя... А краса
Гостила подив величі години.
І так всю ніч до ніжного світанку
Плелася казка ночі, аж до ранку...

1952

У ЗОРЯНУ НІЧ

З яких низів ви не прийшли б
І до яких **вершин не досягнули**, —
Вдивляючись в небесну глиб
Ви велич нерозгадану відчули.

В просторах зір горять світи,
В мистеріях серпантками повиті,
Крилатий розмах віднайти
Летить в уявах — правду щоб зловити.

Безмежність величі небес
Не можна й думкою нараз обніти.
Чумашкий шлях у сяйві ввесь
Світів незнаних... Як не подивляти?!

Прозора півночі пора
Розбуджує в душі глибоку віру, —
Що переможністю добра
Земля поборе чорне зло, зневіру!

1951

ЧЕРВЕНЬ

Осяйне літо червнем проміні пряде
І соняшні узори тінями колише.
Передвечірня хмара обрієм іде,
Як пахощами день духм'яно в чарах дише.

В задуманні снує думки тінистий ліс,
Як кучері його жартуючи гойдає
Вітрець, що прохолоду здалечі приніс, --
Про лишиність літньої пори оповідає...

Синіє срібна даль. Спадає сонце ұиць.
І заграви криваві плями на узгір'я
Кладе ноктурн й красу без грому блискавиць.
Аж поки в величі не затремтять сузір'я...

1951

ЛІТНЯ МОВА

Сонце килим в росах рано
Сріблом стелить. І неждано
Все з просоння в травах низько,
Десь там далі і тут близько
Величає перенято
Величаве денне свято.

Подих зелень пестить ніжно, —
Грає в хвилях перебіжно,
Побіжить по лісі прутко, —
В гіллі змовікне, стихнє хутко,
Й небо в воду синьооко
Задивилось ген глибоко.

Дуне свіжий вітер тихо,
Далі буря — шептіт лиха
В хмарах котить й грима віщо,
Пряжити градом не завіщо,
Стиглі ниви і, звичайно, —
Шкоду чинить непричайно.

А по бурі стане журно, —
Квіти збиті й нечепурно
Виглядають, мов би п'яно, —
А в повітрі стало тъмяно,
Мов гаптується чудово
В літню пору дивну мову...

1946

ВОЛОШКА

Бур'ян, що смітить ниви жита,
Заглушує житам стебло,
Бере корінням сік, щоб жиги,
Змагатися за ґрунт, тепло.

Ти ніжна, скромна і пахуча,
Але завзятий змаг ведеш —
І боротьба твоя рішуча,
Хоч непомітно так цвітеш.

О, любий, чарівливий квіте,
Ти є окрасою в віках!
Бур'ян, — а серце вміеш гріти, —
Надія й радість у вінках!

Вінки... Корони для царівни!
Я їх на голову їй клав,
І їй тоді не було рівних —
Любов свою в волошках слав.

Тоді в очах її синіли
Твої чудові пелюстки,
І відблиском небес бриніли
Мої... Минувшини листки...

Пухкесенька, волошко мила,
Тобою смітяться жита, —
Ta серце вірою будила
Твоя голівонька проста!

1952

ЛІТОМ

Повітря, мов чари!
Приємно у літі!
Над хмарами хмари
Блукануть по світі.

Снуються крилато
У синьому морі, —
Рахманно, як свято
Усюди, на дворі.

В городі, та в полі —
Скрізь квіти та квіти...
Щасливі на волі
Замурзані діти.

Танцюють, сміються,
Будують фортеці,
А часом поб'ються
В дитячому герці.

I так аж до ночі
Біжать дні веселі
Прозорі, співочі
Життя каруселі...

ЧУДОДІЙНІ КВІТИ

На причілку коло хати
Любисток сміється,
Біля призьби волохата
М'ята вгору в'ється.

Левадою материнка,
Поза тином мальви,
По-під вишнями барвінки,
І дебелі шальви.

Васильчики, добра рута,
Чорнобривців грацій,
І калина не забута
Та чебрець при грядці.

І зсякого того зілля
Потрошки знайдеться —
Чи на вроци, на весілля
Росте та сміється.

Оце треба в купіль дати,
А оте в колиску,
Отим чорта відганяти,
Це недужим в миску.

Отим треба натирати,
Отого напитись —
Будуть чари в щасті грati,
Дужче серце битись.

Най ростуть же коло хати
Чудодійні квіти, —
Й буде дівчина кохати
Як ніколи в світі..

В ЛИПНЕВУ НІЧ

Липнева ніч вдяглась у темні ризи
І зорями галтує темний оксамит.
Царить велична тиша й в небі кожна мить
В намисто мерехтливо перли ниже.

Не шелесне найменьший лист. Ні звука!
І раптом край села загаїзка хрипкий пес,
Але ніщо не зрушить величі небес.
Лише від пахощів — біль серцю, мука...

Бо серце прагне щастя, волі хоче, —
Мов людський гін до ще незбагнутих світів
В духм'яній запах ночі до небес летів...

Щось невідоме з серці залоскоче,
Непоборимий дух, та думка прагне зір, —
Почути гру і спів понаднебесних лір...

1948

ЛИПЕНЬ ЩАСТЯ

Як оксамитні прийдуть літні нічі
І папороть десь в лісі зацвіте —
Тоді вдивляюсь в чарівліві очі
Твоїх глибин і п'ю вино святе.

Прозору ніч сп'янєє розквіт літа —
Й хто зна чи папороть цвіте, чи ні?!
Та знаю я, — душа вогнем нагріта,
Шле щастя необмежене мені...

Ніч щасно чародіє в оксамиті,
Збігають хвилями життя віки, —
Віки й хвилини поєднались в миті,
Якчу дотик милості руки...

1952

ЯК ЛІТНЯ НІЧ

Як літня ніч спокійно надійде —
Своїх дверей не замикаю.
І в тиші думка прядиво пряде,
Немов в думках її чекаю.

Хоч серце знає — бажана вона,
Та випить келиха зі мною
Мабуть не доведеться нам до дна
І довга ніч стає сумною.

Та все-ж не замикаю я дверей
В чудові та пахучі ночі.
І забуваючи про гріх, людей —
Вдивляються у пітьму очі...

—
У СПЕКУ

Гаряче сонце влітку через віття
На спраглу землю кида любу тінь.
А в гільці чути пташечки привіття,
Й вітрець зворушує у спеку рінь.

Я слухаю пташинки довгі ноти
І верву радості у літні дні.
Від змори в спеку руки до роботи
Знов прагнуть — й знову весело мені...

1953

У СПЕКУ ДНЯ

На крайнебі моїого зору
Біжать сріблясто-срі біжуть
І запах пурпурової луни
У спеку дня вzlітає вгору.

Чергуються дрімотно голі
Широкі обшари рудих степів,
Бринить понуро многолютній спів,
І в снах бажань дрімають болі.

У далях тих лежать узори
Життя й безповоротності шляхи,
Окутані в блакитний сум нудьги,
Немов нічим не стерте горе.

В уязах людська гра багата,
І в жадобі майбутніх чар життя
ГоряТЬ минулі дні без вороття,
Як найцінніша в світі страта...

1938

ВТІКАЮ ПОЗА МІСТО

Як надокучаться мені
Великий гамір міста
В тіснім камінім полоні,
Трамваю гук та штучні світла —

Втікаю поза місто в ліс
Враз з листям розмовляти.
Сатир, — наш Лісовик, там ріс, —
І з ним на волі погуляти...

Заглянуть в серце диких квіт,
Прислушатися потай
До співу пташкі серед віт,
Ховрашка стежить коло плота.

Надибати гніздо оси,
Мов палац серед віття,
В обіймах бути між краси —
Напитись свіжого позітря...

1953

ДО **

Відчинив я вікно
В тихий сад, ніччю в зорі повитий.
В ніч глибоку, як дно, —
Хочу липень до хати зловити.

А внизу, під зікном,
В квітах ранок спокійно дрімає
І сп'янєє вином
Серця біль, що спокою не має.

А зверху — небеса...
В зорях вічність, безмежні простори.
Душі дань і яса
Наче стріли летять в моїх зорах.

Долітає сюди,
До вікна, літній шелест ранковий.
Ти до мене прийди!
Хоч я знаю — не прийдеш ніколи...

ЛІТНІЙ ДОЩИК

Грізний грім за горами гремить—
Дощик крапає, бринить,
Зашуміло шумом шпарко
Листя шелестом у парку...

Чорні мари, моз примари,
Грім і дош в могутній парі
Шлють небесними шляхами
Літній гимни, бурі гами...

Спраглий обрій дощиком тремтить,
Сріблом спеку змить в цю мить: —
В стрілах падають краплинни
Життєдайних сліз перліни...

ЛІТО

Ідилію рахманне літо тче,
Між вогких луків річенъка тече...
Зігне коліно круто, засріблить,
Неначе хоче в срібло перелить
Красу небес в оправі берегів
Тим настроєм дрімотно-теплих днів...

Вихляється дорога вверх і вниз —
То через бір, попри посохлий хмиз,
То йде, як шнур, в житах в обіймах піль
Серед пісень, що чути звідусяль
На славу сонця в ритмі серенад
Всього єства... І кожне на свій лад!..

А коло бору став. Немов слюда,
В легендах спить незрушенна вода
Ні птахом, а ні своїм вітром тут,
В затоках лиш куповочки цвітуть,
І запах бору свіжить груди, й ось —
Дощем омитий ліс шепоче щось...

З-за хмари сонце гляне, припече,
Й струмок булькоче дзвінко і тече
Між травами, й сміється його слід
В щасливі й легковажні дні тих літ,
Коли душа у сині небеса
Летить... й цвіте незрівняна краса...

Стойть хатина в кучерях саду,
Веселі малъви тінять резеду,
Погожий спокій щастям судить всім,
Лише за обрієм на бурю грім,
Немоз чабан, отару гонить хмар
І плете вінок веселка з літніх чар...

1951

ГОРОБЦІ

Полетіли, подалися
Горобці з вівса, як стріл, —
Наче в осінь стигле листя,
Вітром здути у вирій.
Не бояться, вражі птахи, --
Скачутъ в пудала руці
І сміються з старих лахів —
Як пасуться у вівсі.
І толочать, і молотять,
Сиплять зерна до землі —
І ніяк їх не спокохатъ,
Лиш з рушниці раптом — плі!
Як почують стріл, чи вистриб —
Враз зірвуться горобці —
І летять за обрій бистро
Й сядуть в другому вівсі...

1953

ЯК МЕНІ

Як мені, голосні
Стримать бурі пісні,
Як вітри катяль хмари суворі?!

Громи б'ють, дощі лл'ють,
Розпанащають лють
У величнім, у блискавках хорі.

І до жнив золото нив
Дрібний дощик прибив, —
До землі похилилось колосся.

Лиш в траві, в мураві, —
Забриніли нові
Діаманти по бурі у росах.

Бурі гніт криє світ
Поки сонця привіт
Усміхнеться у хмарних віконцях.

В житті звик чути крик, —
Бодай він собі зник
У вітаннях щасливого сонця...

ЛІТНЯ БУРЯ

Закували хмари небо в пута, —
Ралтом темно стало в ясний день.
Полилася з неба срібна плюта,
Бліскавкою ріже з даличень.

Плови... Злива з бурею і громом
Спраглу землю стрілами січе;
Низько котять хмари сталим гомом,
Сам Всешишній в величі рече

В маєстаті сил, красот природніх,
Електричних блисків і погроз.
Досі розгадати їх не годен.
Страх і подив в срібних бризках сліз!...

1950

ПО БУРІ

По бурі зілля долу гнеться,
Мов на колінах віddaє хвалу,
Озону запах вгору в'ється,
Крізь хмари сонце шле життя хвалу.

До неба в радостях світ пнеться —
Щасливі ті, що мають ціль життя.
Без віри в грудях порожнеча —
Ніщо не збуджує вирів чуття...

1953

МОРЕ ЗРІЛИХ НИВ

Безмежне море зрілих нив
Колише подих вітру з жаром.
Вже серп, коса і грабки жнів
Красуються в полях не даром.

Покоси на стерні лежать, —
Життям налите їх колосся.
Дівчата вийшли в поле жать,
І сонце барвить їх волосся..

Серпи заграли між стеблом
У збіжжі — наче блискавиці,
Тяжким вантажені плодом
Риплять колеса возовиці.

Ось глянь: — Полукіпки стоять,
А далі стирти бованіють,
В далекий обрій зір манять —
Де небо і земля синіють.

Як золото в снопах зерно
Достигле, повне і налите.
То дух минулого воно
Із потом кров в степах розлиту

Враз з соком ґрунту прийняло.
Й немов причастя — збіжжя-жито
В основу тіла нам лягло
З тим всім, що вже давно прожито...

Так з хлібом з давнини земля
Передала колишню славу
В сучасність нинішнього дня
Ta віру в кращу Полтаву.

1945

ЗЕЛЕНИЙ ШУМ

Гілля...

Земля...

Зелений шум,
Життя та глум, —
Всі блиски моря,
Та розпач горя...

Земля

Моя, —

В твоє густе болото
Змісили серця золото
І срібло найтепліших сліз,
Рубіни крові буйних гріз...

Тому то ти й плодюча і багата,
Хоч в хліборобів убоженька хата...

1953

СЕРПЕНЬ

Майстерна влада літа досягла кінця,
Закінчуєчи плетиво краси вінця
Із квітів запашних, і з золота колосся,
Та з стиглих трав, немов рудавого волосся.

Бурштин коштовний в копи позбирали з нив,
І все довкілля заспівало гимни жнив.
Смачним налиті соком червоніють труші
І овочем рясним тяжіють віти гнуці.

А далечінь хвилюється в гарячій млі,
У вирій з криком вже прямують журавлі,
Зникає безтурботний час разом зі снами, —
Й довкола спів завершується цвіркунами...

1952

ЖНИВА

Зерном янтарним колос гнеться, —
Ще й жорсткі вуса підкрутив
Гарячим жаром жнів, що в'ється
В дасекий гін широких нив.

Там вітер грає з небокраєм.
Ланів весела широта.
Шепоче в хвилях урожаем
Пшениця стигла, золота.

Земля моя плодом багата,
Де жайворонка чути спів,
І даль синіє сивувата, —
Й красу списати немає слів.

Женці виблискують серпами,
Снопи в полукилки кладуть,
Солоний піт біжить струмиками, —
Не легко дні в напрузі йдуть...

Хвилює золотом пшениця, —
Здаля вітрець біжить сюди...
На мить одну спинилася жниця,
Щоби напитися води.

Красу дівочого обличчя
Гартують піснею жнива,
Стоїть, мов бронза смуглоління,
Статуя з глечиком, жива!

А біля неї дальші ризи
Колосяться у далечінь,
І в сяйзі сонця змінно-сиза
Від хмар літова ходить тінь...

На обріях стоять могили —
І душу огортає сум...
Борців в обіймах склонили
У дальшийтяг тужливих дум.

Співають враз з вітрами
На вічну пам'ять, між могил,
Про невмирущі давні драми...
Най сум їх збудить гимни сил!..

1948

СТИГЛЕ ЛІТО

Румянком яблука і груші
Духм'яно стигне красне літо.
І щастям радости налиті душі;
Тремтять в бажаннях юности призіти.

В передчуттях нової сили
Цвіте елан життя барвисто.
Звабливо шепче таємниче милий
Якийсь незнаний подих так іскристо.

І кличе, кличе в mrійні дали
На зздогін щастя й насолоди.
Коли б вони без марної печалі
Не тъмарили життя, кохання й вроди...

У СПЕКУ СЕРПНЯ

У спеку серпня так приємна тінь,
Що під широким дубом, мов ріка розлита.
Тут у спочинку владно править лінь
Гарячих днів й душа немов по вік розбита

А коло дуба золоті жита
Хвилюються, як море, як моя знемога...
Та в душній горячі нараз зліта
Бажання верви, мужності та іскри Бога...

1953

В ЧАС ЖНИВ

Хвилястим запахом пшеничних нив
Час жнів у серпні добігає,
І золото колосся стиглих грав
Вже серп в полукишки складає.

Дбайливий труд перетворився в плід,
Як слід, у щедру нагороду.
Росте, збагачуючи в діях рід,
Що потом дань платив в негоду.

Не шелестить широким плесом лан, —
Жупан кольорами змінився.
Під вересень уже сріблити туман
І китим росами умився...

1951

ЖОЛУДЬ

Маленький жолудь — сім'я, й так його всі знали.

А з нього дуб росте, —
Великий дуб, широколистий,
Міцний, кремезний і тінистий.

Життя його просте, —
Та символом дубове листя й жолудь стали.

Час росту надає притишеним бажанням
І сили тим словам,
Що в почуттях налились змістом
У творчому житті... І дійсно
Признання треба там,
Віддати щиро за тверді, як дуб, змагання...

1950

ВИЗЕРУНКИ

ДУМИ

З переживань минулих літ
Свої думки, закуті в ритм і рими, —
Давно зів'ялій серця квіт,
Зібраш, з'єднав, — і гострий біль із ними...
Най йдуть у непривітний світ.

Народжені на самоті,
Наспівані ямбовими вітрами, —
Думки журливо-золоті,
Хоч пережиті, — незабуті драми ,
Й життям насновані путі...

Але тепер ніхай ідуть.
Ніхай гіперборейські трощать брами,
Окрилюють, вперед ведуть.
В спустошенні лежать чудові храми, ---
І чуло — дзвони вже гудуть...

1951

ВСЕ ЧОГОСЬ БРАКУЄ

Всього ми маєм подостатку,
А найбільше волі.
І робимо, як забажаєм —
Може і не завжди так, як треба,
А все тому, що вільні!
І на волі не навчилися жити
З пошаною, як вільні люди.
І... чомусь нудьгуєм,
Неначе щось ми загубили, —
Все чогось бракує...

Нема зозулі в лісі,
Щоб дівчатам закувала;
Немає соловейка,
Як то в нас в садах вишневих;
Немає жайворонка в полі
З найніжнішим співом в небі;
Немає навіть тут лелеки
На одній нозі на хаті
І не чути клекоту далеко
Журавлів в осінню пору...

Без нарікань не можем жити —
Давніх друзів оскорбляєм,
Не сміх, а слізози вмієм лити,
Скрізь посвоєму гуляєм...

1953

СХИЛИВСЯ ВЕЧІР

Схилився єечір над водою,
Кладучи темно-зеленаву тінь, —
Лиш там, де легкою ходою
Приклав уста — заграла мерехтінь
І шлях осітлює зоря в ніч...

У сутіннях співають гами,
Здається, найніжніших почувань.
І гояться душевні шрами,
Нові лунають гимни поривань —
У блисках сонця на добраніч...

1953

ПОГОЖИЙ ВЕЧІР

Погожий вечір глибиніє,
І вітром віє..
А в хаті тепло і привітно,
Одноманітно.
Коло вікна сиджу, сумую,
Чогось нудьгую,
Дивлюсь у небо крізь комірку —
І стежу зірку..

Своїх очей з тих зір не зводжу. —
Якось не можу.
Здається в блисках бачу очі,
Чиїсь дівочі.
З-за океану вони чітко
Красою влітку,
На мене дивляться так пильно,
І непомильно.

В них сяє відблиск України
З степів, з руйни.
Сміється в зорях, мерехкоче,
Думки лоскоче
Надій тривожно-небезпечних
Часів прийдешніх.
Дивлюсь... і в зорях п'ю причастя —
Твій сум і щастя...

1951

НІЧ І РАНOK

Нехай вам буде люба чорна ніч
Зневіри в темнім смутку по дорозі...
Ночей величність у красі сторіч —
У вічність лине при моїм порозі.

І подивляю таємничість літ,
Що ділять нас і шлях землі з світами,
Які нам шлють із глибини привіт
І світло кидають старе м'ж нами...

Хоч ніч, бува, принаджує мене —
Мені най світить сонце в свіжий ранок.
У сяйві золотім най сум мине,
Розвіється і сумніву серпанок...

1953

В НАДВЕЧІР'Я

Світло заходу тче вечір,
Вишиває темні тіні по землі.
В'ються ластівки, щебечуть,
Бистрохрилі ловлять мухюк в срібній млі.

Сум спадає пеленою,
Огортає в вечерову опанчу
Ліс, леваду, враз зі мною, —
З ними прядливо вечірнє тихо тчу...

Мов загублений без вісті,
Атом в всесвіті, безмежності стою
Все ж стою на своїм місці —
І на варті правду кажу всім Твою.

1951

ТРИЛИСТИНИК

I

СТАТУЯ

Світлої пам'яти Антона Пазлося

По довгій ходжу виставовій залі,
Дивлюсь на експонати, оглядаю;
На певні твори надивляюсь далі,
Про інші знов, чомусь, цілком недбаю.

І принагідно на статую глянув —
І погляд мій завмер. Я подивляю!
Мій острий осуд безборонно в'янув —
Красу я серцем ніжним поділяю.

Із маси теракоти всі ці риси
Мистець надхненням в менті звіковічиз.
Струнка, — мов ніччю в казці кипариси,
А задум майстра іскру Божу свідчив.

Щоб постать з безформності створити
В божественній красі, теплом налитій,—
Різьбар уміз з богами говорити, —
Хоч сум носив в своїй душі розбитій...

1953

II

ЯК ДЗВОНЯТЬ ДЗВОНИ

На смерть д-ра Максима Журка

... І кожен раз, як дзвонять дзвони,
Голосячи чилюсь нежданну смерть, —
Щось в серці рветься, чую — стогне
Журба... і сум мій душу ранить вищерть.

Вони десь сонце загасили,
І болем крають щирі почуття, —
Бо кожна смерть нам меншить сили,
Потрібні для суспільного життя.

Маліють старших віком лази, —
В могилах гасне досвід, гін ідёй,
Не їм науки розмах славить —
І людство тратить у майбутній день...

30 жовтня 1950

III

ОДИН ІЗ НАС

Осіть насухаєшся без кінця
Розмов порожніх, беззмістовних —
І по-що, — думаєш, — вся злоба ця,
Тих нарікань отрути повних?

Виходило б, що всі ми люди злі,
Нездари сірі без уміння, —
Лиш тільки він один є сіль землі
Сучасного нам покоління.

І знов те саме, ще раз, в сотий крат,
Без змін, аж слухати вже нудно.
Здавалося б, — що по ідеях брат, —
Томуто й зрозуміти трудно.

Чому безплідні сіються слова,
Тоді, як творчих діл потрібно?
Мов золото — суть ясна і нова —
Сама ж розмова лише срібна!..

1953

УРИВОК З ЛІТОПИСУ

В старій виполовілій рясі
Чернець у келії сидить,
Через кватирку в ранній мряці
З монастиря у даль глядить.

Глядить, — не може надивитись.
На скарби Божого добра.
Міцніше серце стало битись,
Як зір збігає до Дніпра.

Над берегом широколистий
Співає хор із кленіз, лип.
Росою вкрився погляд склисний,
Що у безмежжя моз прилип.

Пригадує в вільготних мурах
До краю рідного любов
І пролляту в народних бурях
За волю найціннішу кров.

Думки роєм йому прибули, —
Перо гусинне в пучки взяв,
На сірім аркуші бібули
Писати з задумі почав: —

«Нічтоже єсть страждання плоті
Супроти мук і каяття
Душі, що у німій скорботі
Несе кайдани крізь життя.

Терпіння тіла при роботі
Ніщо із ганьбою рабів,
Ішо мовчкі чола гнуть у поті
І дань несуть для ворогів.

Обкрадені, нуждою биті,
Забувши славу вольних днів, —
Волочать вік, немов сновиди,
Мов череда без пастухів.

Чи ж довго сором цей терпіти
І жить на посміх ворогам?
Орлам не ярма ж волочити —
І зброї хочеться рукам!

Коли ж зардіють темні ночі,
В краю розжевріє мета?
Коли ж сльозоточиві очі
Прояснить мрія золота?

То ж шкаралущина безвілля
Очам наліплює більмо,
І ані вроки, ані зілля
Не всілі злекшати ярмо.

Карає нас в тяжкій поталі
Непослух диких сил і зла,
Хоч знаєм — єдність сяє вдалі
Для влади твердого жезла.

Метикувати вмієм всує
І нарікати в смерчні дні,
Коли вогнем душа тоскує,
Бо ж нам ніхто, лиш ми одні

Здобути твердь землі зумієм
В борні крізь заграви пожеж.
А в безвороть шляхи, мов змієм,
Снується до майбутніх меж.

Тавровані гріхом незгоди
Блукаем меркло в черзі літ,
Отяминшися з ряди-годи,
Скувати не можем моноліт.

Нема достатків, тільки злидні,
Либо нь наш хрест в страсних путях,
Стежки без віх, і незавидні
Ведуть на осліп без пуття.

І како можем сподіватись
Возшествія свободних сяят?
Як рідним селам ликувати —
Як звірем єсть для брата брат?!

Пора, братовіє, спитати
Себе — чи не живем для зла?
Як можем святощі топтати?
Ta ж віра в наш народ жива!

І паки жар в чеснотах тліє,
Любов до близнього горить, —
Розгнузданости тьму розвіє,
Як смолоскипом зазорить.

Бували бурі, — будуть нові;
В зусиллях ворога стряхне
Народ в будуючій обнові —
Мине видовище страшне.

Згадати б нам роздори княжі,
Що горем землю облягли,
І силу єдності, що вражі
Окови нищили... І ми

В новім об'єднанні, як вої,
Як браття рідної землі,
На прю разом підемо, й болі
Загинуть з ворогом в борні.

Реку з душі я празду тую,
Закритий в мурах, аще тать,
Що крашу повість нам святую
Ше доведеться прочитать

У гойних діях, і почути
Величний спів, як волі мзду.
Так хочеться той час відчути
І в праці аз на нього жду...»

**

Скінчив... Папір зяв в дряхлі руки,
Щоб заховати манускрипт —
В нім щирій скарб душі і муки...
І чує кленів віття скрип...

Поклав перо і задивився
Через кватирку в Божий світ.
Полекшало... Мов народився!
А за зікном у хвилях віт

Щебече пташка пісню волі
І прядиво павук пряде,
А далі, далі в синім полі
Отара хмар кудись іде...

**

Літа пройшли... і стало чудо:
У згарищах монастиря
Папір виловили в рудо
Знайшли біля каламаря.

І дрібно списаний літопис
Науку в спадщину дає.
І може распри дикий попис
Кінець свій в радостях знайде!

1953

З М І С Т

ГИМНИ СОНЦЮ	5 — 30
Гимн сонцю	7
Війнув вітер	8
Одна краплина	9
Розсилає сонце шати	10
Вічне світло	11
В гарячий день	12
Сяйво	13
Світла й тіні	14
У силі нескоримій	15
На березі Ітаски	16
Сила сонця	17
В обіймах лісу	18
Ранком	19
Літня втома	20
Тіні	21
Коралі	22
Життя метелика	23
Дощ	24
Після зливи	25
Співають гимни сонцю	26
Заховалося сонце	28
Струм світла	29
Великденъ	30
 НЕЗРУШЕНА В РУЇНАХ	 31 -- 58
Незрушенна в руїнах	33
Новочасна пісня	34
Хіба пригадувати вам	35
Величний Київ	36
Віра	37
На 22-го січня	38
Мрії та ідеї	39

Кордони	40
Сучасність	41
Пугач	43
Поклик тіні Шевченка	44
Вперед іду	45
Буде воля	46
Червоний мак	47
Дорогоцінність	48
Незільні слізози	49
Орлиці	50
Гуляють світломети	51
Ще промине	52
Дим	53
Життя нової сили	54
Мовчу	55
Великий час	56
ОДВУ	57
Дзвони кличуть	58
ЛІТНІ ОБРІЇ	59 — 92
Казка ночі	61
У зоряну ніч	62
Червень	63
Літня мова	64
Волошка	65
Літом	66
Чудодійні квіти	67
У липневу ніч	69
Липень щастя	70
Як літня ніч	71
У спеку	72
У спеку дня	73
Втікаю поза місто	74
До **	75
Літній дощик	76
Літо	77

Горобці	79
Як мені	80
Літня буря	81
По бурі	82
Море зрілих низ	83
Зелений шум	85
Серпень	86
Жнива	87
Стигле літо	89
У спеку серпня	90
В час жнив	91
Жолудь	92
ВИЗЕРУНКИ	93 — 114
Думи	95
Все чогось бракує	96
Індіанська молитва	97
Господи	97
Обрії	98
Що скажем ми	98
Культ Аполлона	99
У наші дні	99
Воля	100
Вічне	100
Творче слово	101
Рядки поезій	101
Не плач	102
Раби	102
Відповідь	103
Чимдуж	103
Епіграми	104
Родина і держава	105
Будь певний	105
Повна чаша	106
Епітафія	106
Мудрість	107
Блажен той чоловік	107

Не мощені шляхи	108
Дари життя	108
Пікарпатські луни	109
Дощик	109
Не страшно	110
Шлях перемоги	110
Потужність	111
На побойовищі	111
Буде щастя	112
Світ забув за них	112
Дарма	113
Дивлюся на мечі	113
Нехай	114
 ПРОЗОРИ ПЛЕСА	 115 — 140
Прозорі плеса	117
Краса твоя	118
Невинність	119
Легкість дотику руки	120
Ти є ти	121
Здавалося	122
В час юних літ	123
Заїжурилась дівчинонька	124
Портрет спадщини	125
Як гірські потоки	126
Стежки	127
Як би то	128
Схилився вечір	129
Погожий вечір	130
Ніч і ранок	131
В надвечір'я	132
Трилистник	133 — 135
I. Статуя	133
II. Як дзвонять дзвони	134
III. Один із нас	135
Уривок з літопису	136 — 140
 ЗМІСТ	 141 — 144

